

## **OPONENTSKÝ POSUDEK**

Řešitel: **Michal Jordán**

Název bakalářské práce: **Funkční prvky klasického pojetí analytické psychologie C. G. Junga z perspektivy současných psychoterapeutů**

Vzhledem k opětovné obhajobě bakalářské práce studenta protentokrát ponechám stranou rekapitulaci obsahového členění nebo základního designu výzkumu. Prostor bude věnován hlavně zapracování výhrad z posudků minulé obhajoby a mým dodatečným komentářům k celkovému stavu revidované práce.

### **Rekapitulace minulých výhrad**

Kritika minulé verze textu zmiňovala nejzásadnější nedostatky v:

- Metodologické oblasti: nedostatečně popsany postup; neadekvátní zařazení výzkumu k zakotvené teorii, která nebyla provedena; neargumentované užití metod sběru dat; nevyjasněná analýza dat; mlhavé vymezení výsledků, k němuž text směřuje komparací Jungových konceptů s výpověďmi participantů.
- Teoretické oblasti: užívání rozsáhlých přímých citací pramenů bez zásadnějšího rozvedení studentem, chudé zpracování kapitol, zahrnutí zdrojů nejasné relevance k řešenému tématu.
- Interpretaci výsledků: nadměrná zobecnění výsledků na základě neuchopené podstaty kvalitativního výzkumu.

### **Napravené nedostatky**

Nejdříve bych se pokusil zhodnotit autorovu snahu o reakci na výše zmíněnou kritiku.

V rámci metodologie je znát, že se student seznámil se základními učebnicemi kvalitativního výzkumu, které formalisticky cituje. Metodologická kapitola se vyjadřuje k obvyklým oblastem, popis vedení rozhovoru je třeba detailní, ale analýza dat je popsána a asi i provedena slabě (viz níže).

Problémy spjaté s nedostatečně rozvinutou teoretickou částí jsou řešeny nabídnutím studentovy interpretace Jungovy analytické psychologie. Zde bych chtěl pochválit nasazení v interpretaci enormně komplexního proudu psychologie. Student je v práci schopen použít diskursu analytické psychologie pro výklad jevů, což chápu jako kompetenci vyššího řádu. Takový proces vyžaduje odvalu, ale také zkušenost a velkou dávku vhledu, aby student dokázal dobře rozlišit hranice „vědecké“ psychologie a ezoteriky, mysticismu, nové spirituality. Posledně zmíněné se zde však spíše nepodařilo.

Interpretace výsledků mi nyní již nepřišla tak generalizující, ale tento můj náhled příliš nehraje roli, protože stále není jasné, k jakým účelům byly výsledky tvořeny a co jimi autor zamýšlí?

## Přetrvávající slabiny

Bakalářská práce bohužel nadále trpí zásadními problémy, kde se náprava v pointě sdělované předchozími posudky, neprojevila. K tomu ještě musím přidat vlastní postřehy ohledně toho, kde by mohl zdroj problémů.

Výčtem od nejdůležitějších:

- Práce má nevyjasněné pojetí toho, co je bráno za „funkční“ a jak se přes toto „funkční“ dostaneme k výzkumnému účelu. Dle výzkumné otázky je funkční cokoliv takto označené participanty výzkumu. Problém však je, že tuto optiku student ve výzkumu nerozvíjel, převažuje jeho interpretace funkčnosti, která vychází z osobního vyložení Jungovy teorie. Funkčnost psychotherapeutických praktik však jako student může složitě zhodnotit. Toto ještě více koliduje s tím, že autorův fundamentální výklad Junga nebere v potaz neexaktnost analytické psychologie, možnou akceptovanou odlišnost myšlenek velkých zakladatelů od praxe jich samotných, ale i pokračovatelů. K čemu by mohlo být mapovat odklon, když by třeba analytická psychologie byla vždy spíše souborem principů než přesně stanovených technik? Chápe autor tento psychologický směr jako kult osobnosti (jungianství, spíše evaluačně-komparační studie), který je třeba přísně následovat, nebo by se více hlásil k pojetí volného navazování na ideje Junga (studie by byla spíše explorační). Právě proto je nutné jasné vystavění východisek výzkumu. Všechny tyto nejasnosti ve zkoumaném problému, otázce, cíli a účelu výzkumu negativně zasahují do dalších částí práce.
- Domnívám se, že i z výše popsaného důvodu jsou výsledky popsány, ale není jasné, co vlastně znamenají. Mají stále spíše formu ankety kritizované kolegou Onderem.
- Analýza dat se uchyluje k popisu strohé komparace výpovědí psychotherapeutů a Jungových konceptů, což o to více vede k podezření, že student nezapojil žádnou techniku analýzy. V reakci na toto revidovaná verze ani nezahrnuje reanalýzu, ba dodatečný sběr dat více sytících některé slabě podložené výsledky.
- Diskusní část se rozpadá do odboček a neplní účel srovnání s dostupným akademickým poznáním, které zcela jistě mohlo být provedeno. Student se brání unikátností svého výzkumu, což však není důvod pro nezapojení zdrojů o současné analytické psychotherapii (základ je koneckonců už v Teoretické části).
- Velmi častým závěrem autora je, že si není jistý, jak danou techniku psychotherapeut převádí v praxi. Na místě bylo i možné zapojení pozorování a větší fokus otázek na reflexi toho, jaký význam/smysl přikládají terapeuti přináležení k „jungianství“ a používání, ale i nepoužívání některých technik.
- V Teoretické části je citováno docela důsledně, ale pozdější studentovy obraty jako „Jung někde uvádí, že... (s. 51) jsou nepřipustné pro odborné texty.
- Autor z práce vymazal jen některé nerelevantní rozpravy a ponory do ezoterických koncepcí, které bych nechtěl nijak a priori odmítat, ale pro kontext závěrečné práce na univerzitě jsou zatím mimo hru. Problém a štěstím je, že Jung zůstal v kategorii vědecké psychologie z určitých důvodů a někteří jeho pokračovatele píšou publikace běžně uváděné v dostupných odborných databázích. Rešerše aktuálního stavu jungianství mohla proběhnout a v zahraničí je možné leccos snadno najít. To by posloužilo lépe než odkazování se na Youtube videa a navazování na „New Age Junga“, který by třeba u textu jiného žánru a účelu byl velmi nosný.
- Práce stále obsahuje řadu překlepů, chyb v interpunkci, skloňování. Srozumitelnost je někdy obtížnější vlivem zabíhajícími asociací do Jungova díla, kde se ztrácí linka úvah.

- Anotace práce stále nebyla doplněna a změněna na abstrakt.

Základ výzkumu jinak chápu stále jako obhajitelný a potenciálně i přínosný, student jen musí více chápat žánr závěrečných prací a systematické vědecké práce. Pak by se zužitkovalo i více zkorigovalo jeho „čtení“ analytické psychologie.

### **Dotaz/y k obhajobě**

Pro studentův úspěch při obhajobě chápu potřebným se důkladně připravit na výše zmíněné výhrady, ideálně prostřednictvím ujasnění základní logiky studie, vyhledáváním relevantních zdrojů, s nimiž diskutovat, a rychlým zorientováním v náležitostech práce kvalitativně-metodologického charakteru.

### **Závěr**

Domnívám se, že odevzdaná oprava původní bakalářské práce jeví známky zlepšení v sekundárních oblastech, ale to hlavní nebylo uvedeno do pořádku. V takových situacích si mohu z lidského hlediska představit okolnosti, které zabránily důslednému napravení všech kritizovaných částí, ale ve výsledku je nutné garantovat jistý standard kvality. Od obhajoby tudíž očekávám dohnání toho, co nebylo provedeno ani v revizi práce. Text s **velkými výhradami doporučuji k obhajobě.**

V Praze dne 11. 5. 2023

Mgr. Ondřej Hrabec, Ph.D.